

حمایت ۸۷ سینماگر از حذف پروانه ساخت

در ادامه موج واکنش‌ها به بیانیه اخیر خانه سینما، ۸۷ تهیه‌کننده و کارگردان ایرانی در بیانیه‌ای مشترک از مواضع ۱۹ صنف سینمایی حمایت و خواستار حذف پروانه ساخت و ممیزی فیلمنامه شدند. به گزارش خبرگزاری ایسنا، در میان امضاءکنندگان نام سینماگران شاخصی چون رخشان بنی‌اعتماد، نرگس آبیار، کیانوش عیاری، تهمینه میلانی، فریدون جیرانی، پرویز شهبازی، منیژه حکمت، رامبد جوان، جعفر پناهی و حمید نعمت‌الله دیده می‌شود. در این بیانیه آمده است: «ما تهیه‌کننده‌ها و کارگردانان سینمای ایران، حمایت خود را از درخواست ۱۹ صنف سینمایی و بیانیه خانه سینما برای حذف پروانه ساخت اعلام می‌نماییم. حذف پروانه‌ساخت و پایان ممیزی فیلمنامه در راستای آزادی اندیشه و خلاقیت فیلمساز، ضرورتی بی‌چون‌وچرا برای هنر-صنعت سینماست و لازم است همه ارکان صنفی برای تحقق آن تلاش کنند.»

تمجید لارنس از پل اندرسن

جنیفر لارنس، بازیگر برنده اسکار، از فیلم تازه پل توماس اندرسن با عنوان «یک نبرد پس از دیگری»، به‌عنوان «شگفت‌انگیزترین فیلم عمرش» یاد کرد. لارنس در مصاحبه‌ای با نیویورکتایمز گفته است: «نسخه ۷۰ میلی‌متری فیلم‌رادر سینمای آی‌مکس تماشا کردم، همان‌طور که باید دیده شود. واقعاً شگفت‌انگیزترین فیلمی است که در تمام عمرم دیده‌ام.» این اظهارنظر در حالی است که لارنس سال ۲۰۱۸ گفته بود، تنها سه دقیقه از فیلم «رشته خیال» ساخته همین کارگردان را تاب آورده است. لارنس به‌زودی در فیلم جدید مارتین اسکورسیزی با نام «آن شب چه شد» در کنار لئوناردو دی‌کاپریو، بازیگر نقش اصلی فیلم «یک نبرد پس از دیگری» ایفای نقش خواهد کرد. لارنس در این مصاحبه درباره خودداری از اظهارنظرهای سیاسی‌اش گفت: «بعد از پیروزی ترامپ در انتخابات ۲۰۲۴، احساس می‌کنم نظر سلبریتی‌ها دیگر تأثیری بر مردم ندارد. نمی‌خواهم دیدگاه سیاسی‌ام باعث شود مخاطبان از هنر یا فیلم‌هایی که می‌سازم، فاصله بگیرند.»

رکوردشکنی صنعت انیمه ژاپن

ژاپن در سال ۲۰۲۴ با کسب درآمد ۲۵ میلیارد دلار، رکورد تاریخی تازه‌ای را به‌ثبت رساند. انجمن انیمیشن ژاپن اعلام کرده، میزان رشد درآمد صنعت انیمه این کشور در سال ۲۰۲۴، رشدی ۱۴/۸ درصدی را تجربه کرده است. انجمن انیمیشن ژاپن اعلام کرد، بیش از نیمی از این رقم، معادل ۱۴/۲۵ میلیارد دلار، از بازارهای جهانی به‌دست آمده است؛ رقمی که سهم ۵۶ درصدی درآمد بین‌المللی را در برابر ۴۴ درصد درآمد داخلی نشان می‌دهد. رشد ۲۶ درصدی بازار خارجی در مقایسه با تنها ۲/۸ درصد رشد فروش داخلی، گواه نفوذ جهانی بی‌سابقه انیمه است. این عملکرد، قوی‌ترین رشد صنعت پس از سال ۲۰۱۹ محسوب می‌شود. براساس گزارش انجمن انیمیشن ژاپن، درآمد استودیوهای انیمه این کشور در سال میلادی جاری نسبت به سال پیش‌از‌آن، با ۹/۱ درصد رشد به ۲۰۰۶ میلیارد دلار رسید. آن‌طور که در گزارش آمده، موفقیت فیلم‌هایی چون «شیطان کش: قلعه بی‌پایان» و «مرد آرای»، جایگاه جهانی انیمه ژاپن را بیش از پیش تثبیت کرده است.

نگاه مترجم

سیدحسین موسوی مترجم کتاب «نه برای سود»

امروزه که هوش مصنوعی گوش فلک را کر کرده، سامانه مغز آدمی بسیار راحت‌تر از گذشته به پاسخ‌های دفعی و پنج‌دقیقه‌ای رهنمون

درمان شرم و بیزاری

چرا ما به علوم انسانی و هنر نیاز داریم؟

می‌شود. این آورده نظم مهندسی بود که بتوان در پاسخی عاجل به معضلات ابزاری زندگی آدمی، از قسمی تفکر سازه‌محور استفاده کرد. هوش مصنوعی به‌سان ابزاری برای دوگانه‌سازی‌ها عمل می‌کند؛ گویی دستگاه استبداد است که می‌توان آن را به‌مثابه شابلون روی هر پدیده‌ای قرار داد و از آن، آنی را که می‌خواهیم استنتاج کرد؟ گویی اینجا مسئله‌ای نیست که بتواند حول یک پیچیدگی فراینده، هر راه حلی را به‌تعمیق افکند؛ بلکه پاسخ‌های حاضر و ازبیش آماده‌ای وجود دارد که به‌محض

عبدن Robert Tolchin

گفت‌وگو با **علی مرشدی‌زاد** درباره آرای مارقا نوسباوم در کتاب «نه برای سود» که دفاعی پرشور از نقش موثر علوم انسانی و هنر در رشد دموکراسی است

جهان‌وطنی ضرورتی عقلانی برای شکوفایی بشر است

فرزاد نعمتی خبرنگار گروه فرهنگ

فلسفه یونان و روم باستان، حقوق حیوانات، عشق و... نیم‌نگاهی نیز به مناسبات و نهادهای اجتماعی و سیاسی داشته باشد. در دهه اخیر، اعتنا به آثار نوسباوم در ایران گسترش یافته و چندین کتاب او ترجمه شده‌اند. آخرین کتابی که از او در ایران منتشر شده است، «نه برای سود» نام دارد و در آن نوسبام توضیح می‌دهد که چرا دموکراسی‌ها به علوم انسانی و هنر نیاز دارند. از این کتاب با فاصله‌ای یک ماهه، دو ترجمه به فارسی چاپ شد. نخست ترجمه علی مرشدی‌زاد، دانشیار علوم سیاسی دانشگاه شاهد در نشر «سروش مولانا»، سپس ترجمه حسین موسوی در نشر «طرح نو». به‌همین مناسبت با علی مرشدی‌زاد گفت‌وگو کردیم و از حسین موسوی درخواست کردیم تا یادداشتی درباره اهمیت این کتاب بنویسد. این مصاحبه و آن یادداشت، تقدیم خوانندگان «هم میهن».

آن که گفته شود شو، می‌شود! کتاب نوسباوم در چنین زمینه‌ای روی گیشه کتاب‌فروشی‌ها آمده است. اگر چه پاسخ نوسباوم برای بحران دامنگیر دموکراسی است، با این حال به‌نظر می‌رسد علوم انسانی همچون دانش «زندگی خوب»، حلقه مفقوده مدل‌های دیگری از زیست سیاسی و اجتماعی ما نیز هست. به‌ویژه این روزها که جامعه ایرانی در لحظه از دو عارضه توأمان رنج می‌برد؛ قطبی‌سازی اجتماعی بر محور «ما-آن‌ها» و قطبی‌سازی سیاسی بر محور «ملت-دولت». هر دوی این انگاره‌های قطبی‌شده بر دوگانه‌ای از پیش آمده استوار است؛ پاک-ناپاک. زمان فشرده می‌شود. با منقبض شدن و متراکم شدن زمان زندگی به‌ویژه در کلان‌شهرها، فرصت درنگ، طمأنینه و تفکر متاملانه که خاصیت یک جامعه متساهل و دموکراتیک است، رفته‌رفته به محاق می‌رود. فرصت که نباشد، نه چیزی شنیده می‌شود و نه چیزی گفته می‌شود. در این فقدان

✚ **مارتا نوسباوم در جهان، فیلسوف شناخته‌شده‌ای است اما توجه به او در ایران فقط در سال‌های اخیر، بیشتر شده است و می‌دانیم که شمار در حال ترجمه برخی از آثار او به فارسی هست. به‌عنوان سوال اول لطفاً درباره آثار او، سنتی که در آن می‌اندیشد و اهمیت اندیشه فلسفی‌اش برای ما بگویید.**

باید عرض کنم که نوسباوم را نمی‌توان به یک سنت یا مکتب واحد محدود کرد؛ چرا که کار او ترکیبی غنی و منحصر به‌فرد از چند سنت مهم فلسفی است. نوسباوم در درجه نخست یک ارسطوشناس برجسته است. مفهوم «شکوفایی انسانی» (Eudaimonia) ارسطو، ستون فقرات بسیاری از آرای او، به‌ویژه در «نظریه توانمندی‌ها» (Capabilities Approach) است. او از ارسطو می‌آموزد که فلسفه نباید صرفاً انتزاعی باشد، بلکه باید به «چگونه زندگی کردن» بپردازد و به بهبود زندگی انسان‌ها کمک کند. از جنبه‌های دیگر، او تحت‌تأثیر متفکران لیبرال مانند جان رالز است. در عین حال لیبرالیسم را با انتقاداتی جدی مواجه می‌کند و سعی دارد آن را با تائید بر هیجان‌ها، آسیب‌پذیری بدن و نیاز به مراقبت، تکمیل و اصلاح کند. دفاع او از تکررگرایی و آزادی‌های اساسی، ریشه در سنت لیبرال دارد. او همچنین تحت‌تأثیر فلسفه قاره‌ای (به‌ویژه رمانتیسیسم و اگزیستانسیالیسم) قرار دارد. نوسباوم در موضوع هیجان‌ها و تربیت اخلاقی، روی اندیشه‌های روسو، فریدریش شلیرر و امانوئل کانت مطالعه کرده است. همچنین از متفکرانی مانند مارسل پورست برای بسط نظریه‌های خود درباره هیجان‌ها و ادبیات بهره می‌برد. نوسباوم همچنین یک فمینیست سرشناس است که مسائل زنان را در مرکز بسیاری از پژوهش‌های خود قرار داده است. او به نقد نابرابری‌های جنسیتی، خشونت علیه زنان و محدودیت‌هایی که مانع شکوفایی آنان می‌شود، می‌پردازد و اگر چه یک فیلسوف است، به اقتصاد توسعه نیز علاقه دارد. کار او به‌ویژه در قالب «نظریه توانمندی‌ها»، تأثیر زیادی بر اقتصاد توسعه گذاشته و با اقتصاددانان بزرگی مانند آمارتیا سن همکاری نزدیک داشته است. به‌طور خلاصه نوسباوم در سنت «فلسفه عملی» (Practical Philosophy) می‌اندیشد؛ فلسفه‌ای که هدف‌اش نه فقط توصیف جهان، بلکه تغییر آن برای بهتر شدن است. او این کار را با تلفیق عمیق فلسفه با حقوق، اقتصاد، علوم سیاسی و ادبیات انجام می‌دهد. شاید بتوان گفت که این موضوع است که نوسباوم را برای خواننده ایرانی جذاب می‌کند. با خواندن آثارش این احساس به وجود می‌آید که می‌توان با استفاده از نظریه‌های او به جامعه‌ای بهتر، اخلاقی‌تر و به‌دور از تبعیض دست یافت و شادکامی را در زندگی ارتقاء بخشید.

✚ **نوسباوم در این کتاب به‌طور مشخص به نقش علوم انسانی و هنر در رشد دموکراسی در جوامع اشاره می‌کند. تفسیر او از چگونگی این تأثیرگذاری چیست؟ ایده مرکزی و راهبر او در این بحث چیست؟**

نوسباوم استدلال می‌کند که علوم انسانی و هنرها سه قابلیت اساسی را در شهروندان یک دموکراسی پرورش می‌دهند که برای حیات و پویایی آن ضروری است؛ یکی تفکر انتقادی (قدرت نقد سقراطی) است، یعنی توانایی استدلال منطقی، نقد سنت‌ها و مرجعیت‌ها و بررسی مستقل ادعاها. توانایی دیگر تصور خلاق و همدلی (قوه تخیل روایی) است. منظور از آن توانایی قرار دادن خود در جایگاه دیگران، درک درها و شادی‌های آنان و درک پیچیدگی جهان از منظرهایی متفاوت از منظر خود است. این توانایی، پایه احساسات اخلاقی مانند ترحم و انصاف است. سومین آنها خودآگاهی و درک جهان‌شمول بودن تجربه انسانی است. علوم انسانی به ما می‌آموزد که مافقط «شهروند یک کشور» نیستیم، بلکه بخشی از خانواده بزرگ بشری با تاریخ و تجارب مشترک هستیم. ایده اصلی نوسباوم این است که دموکراسی فقط یک سیستم سیاسی مبتنی بر انتخابات و نهادهای نیست، بلکه یک «حکومت گفت‌وگویی» است. این حکومت گفت‌وگویی برای تداوم خود به شهروندانی نیاز دارد که بتوانند بیاندیشند، انتقاد کنند، با دیگران همدلی کنند و منافع جمعی را بر منافع فردی کوتاه‌مدت ترجیح دهند. از دید او، نظام‌های آموزشی که فقط بر مهارت‌های فنی حرفه‌ای و رشد اقتصادی متمرکز شده‌اند، این قابلیت‌های حیاتی را نابود و در بلندمدت، بنیان‌های دموکراسی را سست می‌کنند.

✚ **یکی از متفکرانی که نوسباوم به‌طور ویژه در این کتاب به آرای او ارجاع می‌دهد، رابیندرانات تاگور، شاعر و فیلسوف هندی است. تاگور البته در ایران نامی مشهور است که حتی به کتاب‌های درسی نیز راه یافته است، اما در عین حال به‌نظر می‌رسد بسیاری از دیدگاه‌های تاگور در**